

Usein kysyttyä 65 artiklasta

Miten rajatylittävä yhteistyö toimii yleisen tietosuoja-asetuksen mukaisesti?

Yleisen tietosuoja-asetuksen mukaan ETA-maiden valvontaviranomaisten on tehtävä tiivistä yhteistyötä, jotta voidaan varmistaa yleisen tietosuoja-asetuksen yhdenmukainen soveltaminen ja ihmisten tietosuojaoikeuksien suojele koko ETA-alueella. Niiden tehtävänä on muun muassa koordinoita päätöksentekoa rajat ylittävissä tietojenkäsittelytapauksissa.

Rajatylittäviin käsittelytilanteisiin sovelletaan niin sanottua yhden luukun järjestelmää (yleisen tietosuoja-asetuksen 60 artikla), jossa johtava valvontaviranomainen toimii kyseisen käsittelyn rekisterinpitäjän tai henkilötietojen käsittelijän pääyhteyspisteenä. Osallistuvat valvontaviranomaiset puolestaan toimivat rekisteröityjen pääyhteyspisteenä näiden jäsenvaltion alueella. Johtava valvontaviranomainen on yhteistyöprosessin johtamisesta vastaava viranomainen. Se jakaa asiaankuuluvat tiedot osallistuvien viranomaisten kanssa, tekee tutkimuksia ja laatii asiasta päätösehdotuksen. Sen on myös tehtävä yhteistyötä muiden osallistuvien viranomaisten kanssa, jotta kyseisestä päätösehdotuksesta voitaisiin päästä yksimielisyyteen.

Kun päätösehdotus annetaan, johtava valvontaviranomainen kuulee osallistuvia valvontaviranomaisia, jotka voivat esittää päätösehdotuksesta merkitykselliset ja perustellut vastalauseensa neljän viikon kuluessa (yleisen tietosuoja-asetuksen 60 artiklan 4 kohta).

Jos yksikään osallistuva valvontaviranomainen ei esitä vastalauseita, johtava valvontaviranomainen voi hyväksyä päätöksen.

Jos vähintään yksi osallistuvista valvontaviranomaisista on eri mieltä päätösehdotuksesta, se voi esittää merkityksellisen ja perustellun vastalauseensa edellä mainitulla tavalla. Jos johtava valvontaviranomainen aikoo noudattaa vastalauseita, sen on toimitettava tarkistettu päätösehdotus kaikille osallistuville valvontaviranomaisille. Osallistuvilla valvontaviranomaisilla on tämän jälkeen kaksi viikkoa aikaa (yleisen tietosuoja-asetuksen 60 artiklan 5 kohta) esittää merkitykselliset ja perustellut vastalauseensa tarkistetusta päätösehdotuksesta.

Jos johtava valvontaviranomainen ei aio noudattaa vastalauseita ja siksi päätösehdotuksesta tai tarkistetusta päätösehdotuksesta syntyy kiista eikä yksimielisyyteen päästä, turvaudutaan yhdenmukaisuusmekanismiin. Se tarkoittaa, että johtavan valvontaviranomaisen on saatettava asia Euroopan tietosuojaneuvoston käsiteltäväksi.

Euroopan tietosuojaneuvosto toimii riidanratkaisuelimenä ja antaa päätöksen jäsenten kahden kolmasosan enemmistöllä kuukauden kuluessa asiaa koskevan pyynnön vastaanottamisesta. Päätös sitoo johtavaa valvontaviranomaista ja osallistuvia valvontaviranomaisia (yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artikla). Määräaikaa voidaan jatkaa kuukaudella, jos asia on monimutkainen. Jos Euroopan tietosuojaneuvosto ei pysty tekemään päätöstä edellä mainitussa ajassa kahden kolmasosan enemmistöllä, päätös on tehtävä yksinkertaisella enemmistöllä. Jos tietosuojaneuvoston jäsenten äänät menevät tasan, päätöksen ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Johtavan valvontaviranomaisen ja joissakin tapauksissa sen valvontaviranomaisen, jolle valitus on tehty ja jolle valituksen tekijää koskeva päätös osoitetaan, on tehtävä lopullinen päätöksensä Euroopan tietosuojaneuvoston päätöksen perusteella. Päätös toimitetaan rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle sekä tarvittaessa valituksen tekijälle.

Kuka voi turvautua riidanratkaisumekanismiin?

Kun valvontaviranomaisten välille syntyy kiista yhden luukun menettelyn aikana, on käytettävä riidanratkaisumekanismia. Johtavan valvontaviranomaisen on turvauduttava tähän menettelyyn, kun se ei aio noudattaa osallistuvien valvontaviranomaisen merkityksellisiä ja perusteltuja vastalauseita tai se katsoo, että vastalause ei ole perusteltu tai merkityksellinen.

Yhden luukun järjestelmän lisäksi mikä tahansa valvontaviranomainen tai Euroopan komissio voi turvautua 65 artiklan mukaiseen menettelyyn, jos valvontaviranomainen ei pyydä päätösehdotuksesta lausuntoa yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan mukaisesti tai ei noudata Euroopan tietosuojaneuvoston lausuntoa.

Euroopan tietosuojaneuvoston käsiteltäväksi on toimitettu asia yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artiklan mukaisesti – mitä tapahtuu seuraavaksi?

Otettuaan pyynnön vastaan Euroopan tietosuojaneuvostolla on kuukausi aikaa tehdä päätös. Määräaikaa voidaan jatkaa kuukaudella ottaen huomioon asian monimutkaisuus. Tässä määräajassa on tehtävä sitova päätös kahden kolmasosan enemmistöllä.

Jos tietosuojaneuvosto ei pysty tekemään päätöstä tässä määräajassa, sen on tehtävä päätös kahden viikon kuluessa toisen kuukauden päättymisestä. Siinä tapauksessa päätös hyväksytään yksinkertaisella enemmistöllä.

Jos tietosuojaneuvoston jäsenten äänet menevät tasan, päätöksen ratkaisee puheenjohtajan ääni.

Tänä aikana yhden luukun menettelyä on lykätty eivätkä osallistuvat valvontaviranomaiset voi tehdä päätöstä tietosuojaneuvoston käsiteltävänä olevasta asiasta.

Kenelle päätökset osoitetaan?

Kaikki riidanratkaisumekanismissa tehdyt päätökset osoitetaan kansallisille valvontaviranomaisille. Euroopan tietosuojaneuvoston päätös sitoo niitä.

Mitä tapahtuu seuraavaksi?

Kun Euroopan tietosuojaneuvosto on tehnyt päätöksen, tietosuojaneuvoston puheenjohtaja antaa päätöksen tiedoksi asiaankuuluville kansallisille valvontaviranomaisille ilman aiheetonta viivytyksiä.

Yhden luokun menettelyjen osalta johtavan valvontaviranomaisen tai osallistuvien valvontaviranomaisten, joille valitus on jätetty, on annettava lopullinen päätöksensä Euroopan tietosuojaneuvoston päätöksen perusteella. Päätös toimitetaan rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle sekä tarvittaessa valituksen tekijälle. Tämä tehdään ilman aiheetonta viivytystä ja viimeistään kuukauden kuluttua siitä, kun Euroopan tietosuojaneuvosto on antanut päätöksensä tiedoksi. Johtava valvontaviranomainen ja osallistuvat valvontaviranomaiset antavat Euroopan tietosuojaneuvostolle tiedoksi päivän, jona niiden lopullinen päätös annettiin tiedoksi rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle ja valituksen tekijälle. Tämän tiedoksiannon jälkeen Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisee päätöksensä verkkosivustollaan.

Johtavan valvontaviranomaisen ja osallistuvien valvontaviranomaisten lopulliset päätökset tehdään yleisen tietosuoja-asetuksen 60 artiklan 7, 8 ja 9 kohdan mukaisesti. Lopullisissa päätöksissä on viitattava Euroopan tietosuojaneuvoston päätökseen, ja siinä on täsmennettävä, että se julkaistaan tietosuojaneuvoston verkkosivustolla. Johtavan valvontaviranomaisen ja osallistuvien valvontaviranomaisten lopulliset päätökset liitetään Euroopan tietosuojaneuvoston päätökseen.

Milloin Euroopan tietosuojaneuvoston päätös julkaistaan?

Kun johtava viranomainen tai joissakin tapauksissa osallistuva valvontaviranomainen, jolle valitus on tehty, on antanut Euroopan tietosuojaneuvostolle tiedoksi päivän, jona sen lopullinen päätös on ilmoitettu rekisterinpitäjälle tai henkilötietojen käsittelijälle ja tarvittaessa valituksen tekijälle, Euroopan tietosuojaneuvosto julkaisee päätöksen verkkosivustollaan.

Voiko valvontaviranomainen riitauttaa Euroopan tietosuojaneuvoston yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artiklan mukaisesti tekemän päätöksen?

Asianomaiset valvontaviranomaiset, joille Euroopan tietosuojaneuvoston päätökset on osoitettu ja jotka haluavat riitauttaa ne, voivat nostaa kanteen Euroopan unionin tuomioistuimessa kahden kuukauden kuluessa siitä, kun päätökset on annettu niille tiedoksi.

Voiko rekisterinpitäjä, henkilötietojen käsittelijä tai valituksen tekijä riitauttaa tietosuojaneuvoston 65 artiklan mukaisesti tekemän päätöksen?

Euroopan tietosuojaneuvoston yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artiklan nojalla tekemät päätökset ”sitovat” kansallisia valvontaviranomaisia, koska niiden on tehtävä lopullinen päätös tietosuojaneuvoston päätöksen perusteella. Euroopan tietosuojaneuvoston sitovissa päätöksissä käsitellään pääosin kansallisia valvontaviranomaisia, ja päätökset sitovat niitä.

Jos Euroopan tietosuojaneuvoston päätökset koskevat suoraan ja erikseen rekisterinpitäjää, henkilötietojen käsittelijää tai valituksen tekijää, ne voivat nostaa SEUT-sopimuksen 263 artiklan mukaisesti kumoamiskanteen Euroopan unionin tuomioistuimessa kyseisiä päätöksiä vastaan kahden kuukauden kuluessa kyseisten päätösten julkaisemisesta tietosuojaneuvoston verkkosivustolla.

Jokaisella luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä on myös oikeus tehokkaihin oikeussuojakeinoihin toimivaltaisessa kansallisessa tuomioistuimessa sellaista valvontaviranomaisen lopullista päätöstä vastaan, joka tuottaa kyseistä henkilöä koskevia oikeusvaikutuksia, sanotun kuitenkin rajoittamatta tätä oikeutta SEUT-sopimuksen 263 artiklan nojalla. Tätä oikeutta on harjoitettava sovellettavan kansallisen lainsäädännön mukaisesti.

Jos rekisteröity tai rekisterinpitäjä / henkilötietojen käsittelijä on riitauttanut valvontaviranomaisen päätöksen, jolla pannaan täytäntöön Euroopan tietosuojaneuvoston yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artiklan mukainen päätös, kansallisessa tuomioistuimessa ja kyseessä on tietosuojaneuvoston yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artiklan mukaisen päätöksen pätevyys, kyseisellä kansallisella tuomioistuimella ei ole toimivaltaa julistaa tietosuojaneuvoston yleisen tietosuoja-asetuksen 65 artiklan mukaista päätöstä pätemättömäksi, vaan sen on esitettävä pätevyyttä koskeva ennakkoratkaisukysymys unionin tuomioistuimelle SEUT-sopimuksen 267 artiklan mukaisesti.

Kansallinen tuomioistuin voi kuitenkin päättää olla esittämättä tietosuojaneuvoston päätöksen pätevyyttä koskevaa ennakkoratkaisukysymystä, jos luonnollisella henkilöllä tai oikeushenkilöllä oli oikeudelliset edellytykset nostaa kumoamiskanne kyseistä päätöstä vastaan Euroopan unionin tuomioistuimessa mutta joka ei tehnyt niin SEUT-sopimuksen 263 artiklassa vahvistetun määräajan kuluessa.

Voidaanko riidanratkaisumekanismiin turvautua muissa tilanteissa?

Riidanratkaisumekanismiin voidaan turvautua myös muissa tapauksissa kuin silloin, kun johtava valvontaviranomainen ei noudata osallistuvien valvontaviranomaisten merkityksellistä ja perusteltua vastalauseita tai katsoo, että vastalause ei ole merkityksellinen tai perusteltu (yleisen tietosuoja-asetuksen 60 artikla). Se voidaan ottaa käyttöön myös 65 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa nimenomaisissa erityistapauksissa, kuten silloin, kun esiintyy eriäviä näkemyksiä siitä, minkä asianomaisista valvontaviranomaisista pitäisi toimia johtavana valvontaviranomaisena.

Lisäksi joissakin yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan 1 kohdassa luetelluissa tilanteissa jokaisen toimivaltaisen valvontaviranomaisen on pyydettävä Euroopan tietosuojaneuvostolta lausuntoa ennen kansallisen päätösehdotuksensa antamista (kuten ennen uuden vakiosopimussarjan hyväksymistä). Yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan 2 kohdan nojalla jokainen valvontaviranomainen voi myös pyytää Euroopan tietosuojaneuvostolta yhdenmukaisuutta koskevaa lausuntoa missä tahansa yleisluonteisessa tai useammassa kuin yhdessä jäsenvaltiossa vaikutuksia tuottavassa asiassa. Jos valvontaviranomainen ei pyydä Euroopan tietosuojaneuvostolta lausuntoa yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan 1 kohdassa luetelluista asioista tai ei noudata yleisen tietosuoja-asetuksen 64 artiklan nojalla annettua Euroopan tietosuojaneuvoston lausuntoa, mikä tahansa valvontaviranomainen ja Euroopan komissio voivat käynnistää asiasta 65 artiklan mukaisen riidanratkaisumenettelyn.

Kuten Euroopan unionin tuomioistuin totesi asiassa C-311/18 (Schrems II) antamassaan tuomiossa (147 kohta):

”Siltä osin kuin kyse on siitä Irlannin tietosuojavaltuutetun esiin tuomasta seikasta, että henkilötietojen siirto tällaiseen kolmanteen maahan voi johtaa eri jäsenvaltioiden

valvontaviranomaisten toisistaan poikkeaviin ratkaisuihin, on lisättävä, että kuten yleisen tietosuojasetuksen 55 artiklan 1 kohdasta ja 57 artiklan 1 kohdan a alakohdasta käy ilmi, tämän asetuksen noudattamisen valvontaa koskeva tehtävä on annettu lähtökohtaisesti jokaiselle valvontaviranomaiselle oman jäsenvaltionsa alueella. Lisäksi toisistaan poikkeavien ratkaisujen välttämiseksi mainitun asetuksen 64 artiklan 2 kohdassa säädetään valvontaviranomaisen, joka katsoo, että tietojen siirto kolmanteen maahan pitäisi yleisesti kieltää, mahdollisuudesta saattaa asia tietosuojaneuvoston käsiteltäväksi; tietosuojaneuvosto voi saman asetuksen 65 artiklan 1 kohdan c alakohdan mukaisesti tehdä sitovan päätöksen muun muassa silloin, kun valvontaviranomainen ei noudata annettua lausuntoa.”